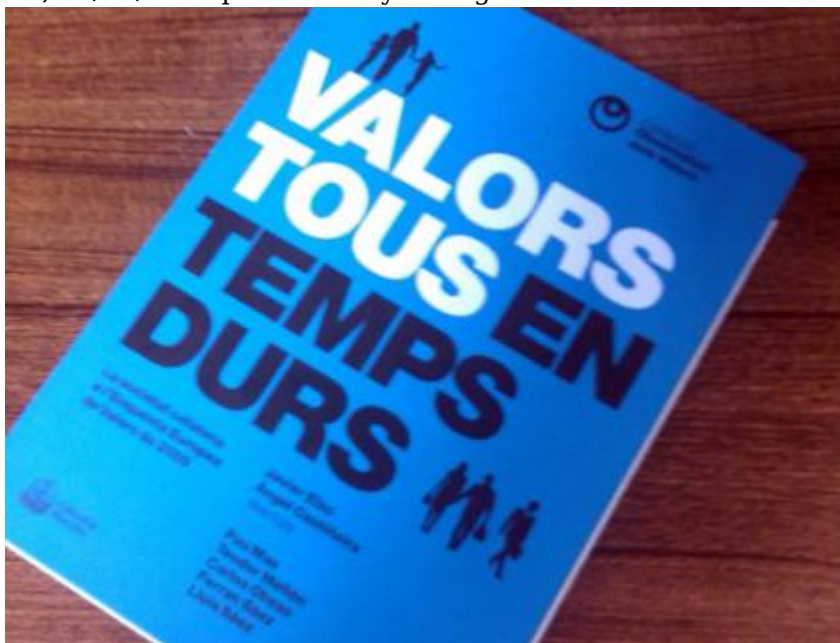

Els valors dels catalans, cada vegada més “tous” i “fets a mida”, segons un estudi de la Fundació Carulla i ESADE

Dc, 23/02/2011 per Catalunya Religió

Presentació de l'Enquesta Europea de Valors, que analitza els canvis de la societat catalana durant els últims 10 anys

L'estudi indica que la desafecció cap a les institucions va lligada a un procés paral·lel de personalització dels valors.

Els catalans són més tolerants amb els comportaments individuals aliens i més compromesos amb els valors democràtics que en la dècada anterior

(Esade/CR) En els últims deu anys, els catalans s'han distanciat de les institucions, i han adoptat un sistema de valors “a la carta”. La baixada en la confiança en els governs i els partits polítics han anat en paral·lel a un procés de reinterpretació dels valors en funció de les necessitats personals dels catalans. Així ho considera l'Enquesta Europea de Valors que s'ha presentat avui a la Fundació Lluís Carulla amb la presència de la presidenta de la institució, Montserrat Carulla, el director, Carles Duarte, i els directors de l'estudi, el catedràtic emèrit de sociologia de la Universitat de Deusto, Javier Elzo, i el director de la Càtedra LideratgeS i Governança Democràtica d'ESADE, Àngel Castiñeira. Els resultats reflecteixen una societat catalana amb creences més “toves” i que ha difuminat l'eix esquerres - dretes en l'ordre ideològic.

Segons l'estudi, els catalans valoren més el temps lliure que no pas la feina, són més oberts amb la pluralitat de models familiars que s'han produït en els darrers anys, i es troben en ple procés de reafirmació nacional.

L'estudi, titulat *Valors tous en temps durs*, forma part de la tercera onada de l'Enquesta Europea de Valors que es fa a Catalunya amb una periodicitat decennal. En aquesta edició s'han fet un total de 1.200 enquestes, afegint a l'estudi

preguntes pròpies sobre la realitat de la societat catalana. L'obra es publica dins de la col·lecció [Observatori dels Valors](#).

Valors "flexibles"

De les conclusions de l'estudi Elzo ha destacat que en general en la societat catalana dominen uns valors "flexibles": "Com els joncs, no són valors febles, són valors que s'adapten. Són valors sòlids que la seva expressió s'adapta a cada circumstància". Un exemple és la majoritària defensa del matrimoni, "però del que funciona, no de la institució".

Per la seva banda, Àngel Castiñeira ha descrit dotze tendències en una societat on s'accentua el procés d'individualització i "les persones es distancien de les institucions". Entre aquestes tendències hi ha un model de "família plàstica que es reinventa constantment", el progressiu declivi de la cultura del treball, la desafecció cap als polítics "però no cap a la política", i el creixement del sentiment de pertinença nacional a Catalunya. També es detecta "un gran desgast de l'autoritarisme" que es tradueix en una "crisi de les figures clàssiques de poder: pare, mare, mestre, director, capellà... Una autoritat més horitzontal".

Castiñeira ha conclòs que tendim cap a "una vida *tunejada*, adaptem les coses que ens envolten en funció de les nostre preferències". En l'àmbit religiós, això es tradueix amb "un nou impuls de la religiositat però desinstitucionalitzada, al marge de l'Església i les organitzacions formals".

Aquí podeu veure [un vídeo](#) de presentació de l'informe.

Clústers poblacionals

Els resultats de l'estudi han permès fer una classificació de la població catalana en cinc categories diferenciades pel seu sistema de valors.

Clúster Neoconservador: És el grup de població més nombrós, amb el **28,4%** de la població, i el que té una mitjana d'edat més alta (el 56% dels seus membres supera els 55 anys). Es caracteritza per la identificació amb els valors dominants en generacions anteriors i per la confiança en l'església catòlica, la classe política, les forces armades, la policia i els mossos d'esquadra. La feina i la família són centrals en la seva escala de valors, mentre que donen menys importància a l'oci i al temps lliure. El seu rebuig majoritari a l'avortament, l'eutanàsia i l'homosexualitat el distancien de la resta de perfils.

Clúster Individualistes egocèntrics: Format pel **10,8%** de la població, és el grup amb més homes i està format, sobretot, per persones entre 25 i 44 anys i de més de 65 anys. A diferència del clúster anterior, és el grup poblacional que més infravalora la feina i la família, i que justifica, en major grau, els comportaments indeguts per profit personal. Valora poc les relacions personals i el temps d'oci, i no té interès en la política i la religió. És el grup amb més solters.

Clúster individualistes pragmàtics: És el perfil amb més presència de dones (56%), i té una sobrerrepresentació de població entre els 25 i els 44 anys. Representen el **16,4%** de la població. Evidencien un distanciament de l'àmbit públic, mentre que, en l'àmbit privat, entren dins dels paràmetres del neoliberalisme econòmic i social. Les seves fites són viure bé i tenir estatus social, i s'esforcen per aconseguir-les.

És el clúster que més valora la família, després dels neoconservadors, i considera que cal inculcar els valors de l'estalvi i l'obediència en les noves generacions.

Clúster individualistes cívics: Representen el **24,4%** de la població, i està format, majoritàriament, per gent d'entre 45 i 54 anys i casats. Són el grup amb menys trets característics, però sí que evidencien una gran falta de confiança en l'administració i els partits polítics nacionals i estatals. És el clúster que més valora les institucions internacionals com la UE, la OTAN, l'ONU i institucions com les ONG's i les organitzacions mediambientals. També són els que més valoren la seva vida laboral.

Clúster neomoderns: És el col·lectiu més jove, amb gairebé el 50% de menors de 34 anys. Representen el 20% de la població i és el grup amb millor formació amb diferència. Confien més que la mitjana en els organismes de govern, i són els més implicats en el món associatiu. Situen en el centre de les seves prioritats el temps lliure, l'oci i les amistats, i són els que mostren menys confiança en els mecanismes de control social i els òrgans de govern. És el clúster amb una actitud més liberal en l'àmbit privat i el més obert respecte a les noves formes de nuclis familiars i el creixent protagonisme de la dona en l'àmbit públic.

La redefinició de la família

L'enquesta evidencia que, tot i que la família continua sent una institució social central, la visió única de la família està en declivi. Hi ha una acceptació majoritària de la pluralitat de models familiars, i el matrimoni és concebut per la majoria com una institució decimonònica. En la última dècada també han caigut la consideració dels valors com l'obediència, mentre que la fe religiosa va camí de tornar-se un fet marginal.

Igualtat de gènere relativa

El procés de normalització de la igualtat de gènere continua en la mateixa línia que fa 10 anys. Davant la frase "per una dona tenir una feina és la millor manera de ser una persona independent", el 82,7% dels enquestats es mostren d'acord. Ara bé, aquesta translació de la dona a l'àmbit laboral no s'ha traduït en una descàrrega de les seves responsabilitats domèstiques i familiars, pel que es produeix una sobrecàrrega de treball per les dones. És per això que podem dir que el procés d'igualtat encara avui és més una realitat en l'imaginari col·lectiu que no en el dia a dia. L'assumpció de la igualtat de gènere s'ha fet a un ritme vertiginós en els últims anys, i és un valor en alça.

El valor del temps lliure

Malgrat que el treball continua essent un valor central pels catalans, estem en ple procés de pèrdua de la seva importància. Mentre que al 1990, el 70% dels catalans considerava central la seva vida laboral, en aquesta última onada d'enquestes la dada ha baixat fins el 57,3%. En canvi, cotitzen a l'alça la possibilitat de tenir horaris flexibles, que permetin disposar de temps per a les activitats fora de la feina. Malgrat els canvis econòmics i de l'entorn laboral produïts en els últims anys, els catalans tenen una satisfacció moderada-alta cap al seu treball.

Les associacions clàssiques, en crisi

Les associacions catalanes no han tingut dificultats per reunir associats, però si

per trobar voluntaris per la seva gestió. Les institucions relacionades amb els nous moviments socials són les que presenten una estructura més jove, mentre que la base d'associats a partits polítics o sindicats s'estan envellint a marxes forçades.

Desafecció política

Les dades mostren que la política, actualment, viu en mínims de prestigi. Mentre en l'any 2000 els catalans donaven una nota de 6,46 sobre 10 a la política catalana, en aquest final de dècada la mitjana ha baixat fins al 4,95. Tot i això, els catalans consideren la política un element que permet millorar gradualment la societat, i només una minoria aprova els canvis per accions revolucionàries. L'enquesta també evidencia que l'eix dreta / esquerra és cada vegada menys operatiu per entendre la vinculació política dels catalans.

Autoafirmació nacional

L'estudi mostra que els catalans es troben en un moment d'autoafirmació nacional. L'opció autonomista continua essent la més recolzada, però l'independentisme és el moviment que més ha crescut en aquests 10 anys, triplicant els seus resultats i superant clarament l'opció federalista. A nivell geogràfic, cal destacar que la majoria dels que es consideren només catalans viuen en localitats de menys de 10.000 habitants, mentre que els que se senten "només espanyols" es situen a les grans ciutats.

Immigració i crisi econòmica

El context econòmic ha condicionat els resultats en aquest paràmetre. En aquesta dècada, ha incrementat el nombre de catalans que supeditarien l'entrada d'immigrants a la disponibilitat de llocs de treball, i el 57% dels enquestats consideren que "avui hi ha massa immigrants a Catalunya". Els resultats evidencien que ha crescut el rebuig cap a la immigració, però és un resultat influenciat més per elements de tipus econòmic que no pas cultural.

Secularització accelerada

Els valors lligats a la religió estan en ple recés. Si el 1990 només el 6% dels catalans es definien com ateus, aquesta xifra ha arribat al 16,1%, el que suposa un increment del 2,7 en només vint anys. El pluralisme cultural i el creixent individualisme ha portat a una secularització accelerada de la població, i el nombre de persones que afirmen pertànyer a alguna religió és cada cop menor.